

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Työvoimatoimijan palveluprosessin pitäisi olla muiden asiakkaan verkostoihin kuuluvien toimijoiden prosessien kanssa synkronoitu. Esimerkiksi pitkäaikaistyötön on monesti myös sosiaalitoimen ja perusterveydenhuollon asiakas.

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Kannatettavaa, koska ainakin nyt tuntuu olevan ongelmia pysyä aikataulussa. Kannatettavaa myös siinä tapauksessa, että työttömien määrässä tapahtui äkillinen suuri nousu. Näin erityisesti pienillä paikkakunnilla, jos yksittäinen useamman henkilön työllistävä yritys lopettaa toimintansa ja työttömäksi jää useampi henkilö kerrallaan.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Kyllä, asiakkaan palvelutarve on toiminnan lähtökohta.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asioinnin laiminlyönnistä kannatettavana?

Muistutuskäytäntö näyttää aiheuttaneen paljon lisätyötä. Onko vertailutietoa siitä, millaisia seurauksia työvoimatoimijalle on työnhaun päättämisestä suhteessa muistutuskäytännön aiheuttamaan työmäärään? Toisaalta, onko tietoa millaisia vaikutuksia asiakkaalle on työnhaun voimassaolon päättymisestä? Pitkäaikaistyöttömien kohdalla monesti kaikki muutokset työnhakuun

liittyen ovat suuri ponnistus. Mm. sähköinen asiointi voi olla asiakkaalle mahdoton toteuttaa. Osaamisen vajetta on myös työnhakuun liittyen.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Työllistymissuunnitelman sisällön määrittely on oleellista. Sisältö määrittelee palveluprosessin tavoitteet, suunnan ja seurannan. Työvoimatoimija sysää monesti alkuun muiden asiakkaan kanssa toimivien verkostonjäsentien prosessit. Asiakkaan prosessin kulkua pitäisi voida seurata esim. terveydentilan selvittelyn osalta ja terveydentilan tiedon pitäisi välittyä työvoimatoimijalle. Terveydentilan selvityksissä prosessi monesti pysähtyy pitkäaikaistyöttömän asiakkaan kyvyttömyyteen viedä asiaansa terveydenhuollossa eteenpäin ja hän jää ”pyörimään prosessiin” saamatta tietoa omasta terveydentilastaan. Tietoa vaille jää myös työvoimatoimija ja asiakas saattaa palata työnhakukeskusteluun samassa tilassa, josta lähdettiin liikkeelle edellisellä kerralla.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Kyllä, sisältöjen määrittely on oleellista, jotta voidaan asettaa tavoitteet ja tavoitella niitä.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Työnhakuvelvollisuus aktivoi työtöntä työnhakijaa. Tässä tulisi huomioida osatyökykyisen rajallinen työkyky suhteessa montako työnhakua kuukaudessa.

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Pääosin kyllä. Osatyökykyisten osalla kokemustemme mukaan on liian monta velvoitetta kuukaudessa.

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Yksinkertaistaminen tiettyyn pisteeseen asti on hyvä. Selkeät poikkeukset voidaan jättää voimaan esim. yli kuukauden kestävä työkokeilu ja työvoimakoulutus, jolloin työnhakuvelvollisuus alkaa kuukausi ennen palvelun päättymistä.

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Osa-aikatyö voi olla ensimmäinen porras kohti koko-aikaista työtä. Osa-aikatyö aktivoi ja asiakkaan pienetkin edistymiset kohti työllistymistä pitäisi palkita. Palkitseminen kannustaa.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?

Kannatettava jo työttömyyden alkuvaiheessa.

2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Esityksessä mainittiin työtarjojien johtaneen uuden asiakaspalvelumallin myötä aiempaa korkeampaan työllistymiseen. Näin ollen voisi olettaa, että työtarjojia kannattaa välittää heti työnhaun alusta alkaen.

3. Selkeyttääkö työtarjojien ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjojia koskevaa sääntelyä?

Ajatus siitä, että panostus asiakastyöhön työttömyyden aikaisessa vaiheessa kannattaa, tukee myös työtarjojien tekemistä alkuvaiheessa.

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Hakijoissa on henkilöitä, jotka eivät osaa käyttää tietokonetta. Samoin hakijoilla on haasteita oppimisessa. Työvoimahallinnossa tulisi tarkistaa taito ja kyvykyys käyttää tietokonetta työnhaussa tai osaamisen tiedostamisessa sekä sen markkinoimisessa.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

Hakijan tulee ns. myydä kaikkea osaamistaan, mitä hänellä on. Ongelma on lähinnä siinä, että hakijat eivät osaa tai heillä ei ole riittävää osaamista julkaista työnhakuprofiilia siten, että se kiinnittäisi rekrytoijan huomion.

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

On hyvä, että tietovarannon pohjalta pystytään suunnittelemaan/ennakoimaan työllisyyden tukitoimia.

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

-

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

Työvoimavirkailijalla täytyy olla taitoa arvioida esim. tässä nuoren tilannetta syvä luotaavasti. Pinnallinen ja nopeasti tehty arvio ei tarjoa nuorelle välttämättä tarpeen mukaista asiakaspalveluprosessia. Arvio vaatii laajan tuntemuksen ja useamman tapaamisen nuoren kanssa.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

Nuorilta tulee vaatia, mutta haasteiden edessä nuorille tulee tarjota palveluita, mitkä kulkevat nuoren rinnalla.

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

Kommentti työttömyysturvalla toteutettavaan opintojen suorittamiseen: Lausunnossa tulisi olla kahden työvoimavirkailijan tai muun vastaavan näkemys. Käytäntö on osoittanut, että yksittäinen virkailija edustaa yhtä näkökulmaa.

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Käytettäisiin enemmän ehdollistavia työtarjouksia ja työkokeiluja. Työllisyysalueiden rehellisempää tarkastelua palveluiden itsetuottamisesta. Tulisi käyttää, hyödyntää enemmän paikallisia palveluiden tuottajia mm. työnhaku- ja uravalmennus. Työllisyysalueilla liikkuminen yli kuntarajojen jopa kunnan omalla alueella on haasteellista, koska ei ole tarjolla julkista liikennettä. Käyttämällä lähipalveluja ei ole niinkään tätä ongelmaa.

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

Yksittäisen virkailijan valta on jo nyt nykylaissa iso, mikä näkyy eriarvoisena kohteluna työnhakijoita kohtaan.

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

-

Muuta lausuttavaa?

-

Lehtonen Paula
Alavuden kaupunki, A - Pesti Oy - A-Pesu Oy yrityksen nimi vaihtunut, uusi nimi on A-Pesti Oy.